

72 illes - Òscar Pàmies

Set maneres de començar una crítica:

1. A la seva novel·la *L'estat contra P.*, Òscar Pàmies (Barcelona, 1961) descriu les misèries quotidianes d'un home a qui diversos ciutadans s'entestaven a fer feliç. Cadascun d'aquests ciutadans perversament ben intencionats sostenia que la seva versió del protagonista era l'autèntica. Ara aquest autor ha dut el mateix motiu al terreny de la ficció: ha triat setanta-dos llibres com a pretext per escriure un mateix nombre de textos.

2. El 1984 es publicava un llibre estrany titulat *La Raó Constel·lar del Metropolità*, d'un tal Ernest Jou Desvern. A la contracoberta s'hi podia llegir el següent: «El discurs sembla gratuït perquè no té una construcció al damunt que simbolitzi res, ni la fragància de cap metàfora que impregni les obres de colònia barata». I, més endavant, en referència a l'autor: «Aquest cràpula té la casta del joc i l'engany i aquí no hi ha res gratuït com no sigui el pseudònim». L'editorial i el dibuixant de la portada han desaparegut, però l'autor que s'amagava darrere el pseudònim ha sobreviscut amb el nom d'Òscar Pàmies. A la fotografia del llibre *72 illes* hi apareix plàcidament adormit, amb un llibre de J.M. Fonalleras entre els dits.

3. La majoria de la gent sensata ha perdut l'interès pels éssers humans i ha optat per concentrar l'atenció en les obres que alguns d'aquests éssers segreguen. La cultura, i no la realitat, ha passat a ser l'origen de la cultura (és a dir, de les nostres ulleres per veure la realitat). Aquest fenomen, popularitzat amb el nom de postmodernitat, ha originat textos com *72 illes*, l'últim llibre d'Òscar Pàmies, en què aquest supervivent ofereix versions, relectures, paràfrasis, rèpliques i, en definitiva, homenatges, a alguna de les illes que s'enduria a un llibre desert.

4. La pròspera convivència entre productes culturals de diversos nivells és una de les característiques de l'últim llibre d'Òscar Pàmies, tinent d'alcalde de l'illa de Catatuga. El calidoscopi paròdic de textos i pretextos que és *72 illes* anul·la totes les fronteres entre la cultura de masses i la dels *happy few*. Una vegada ordenats per ordre alfabètic, el lector descobreix que Peter Handke és veí de Hanna-Barbera, que Pauline Réage comparteix replà amb Jordi d'Es Racó, i que Mary Shelley coincideix amb el Secretariat Catequístic Nacional i amb Gilbert Shelton. Equidistant entre els apocalíptics i els integrats, Pàmies ha sabut construir un discurs honest tant des del punt de vista intel·lectual com autobiogràfic.

5. J.B. Adenet, vescomte de Saint Rocher, afirma en el pròleg apòcrif de *Falsificacions*, de Marco Denevi, que si un mateix assumpte no és tractat de cent maneres diferents per diferents escriptors, el públic no sap elevar-se per damunt de l'interès de l'anècdota. L'argument prové de Nietzsche, autor curiosament silenciada a *72 illes*, l'obra en què Òscar Pàmies falsifica i desconstrueix una selecció d'obres de la

literatura occidental que inclouen Richard Bach, Ludwig Wittgenstein i Mortadel·lo. De fet, cada volum està format per dos llibres que canvien amb cada lector: d'una banda els textos que remetent a llibres llegits (comentaris, continuacions, desviacions laterals); de l'altra, els textos que, remetent a llibres no llegits, adquireixen plena autonomia com a contes. Aquesta diferenciació, tanmateix, és clarament insatisfactòria: *72 illes* conté més textos autònoms que no pas aproximacions, ja que els llibres adduïts solen funcionar com a mer pretext per activar un conte a partir d'un personatge, d'una paraula, d'una escena coneguda.

6. Òscar Pàmies (Barcelona, 1961) pertany a la minoria d'escriptors catalans activament atrets pel sentit de l'humor. Els seus pastitxos es troben més a prop de Woody Allen que de Marcel Proust, mentre que l'estil -minuciosament esparracat- i la debilitat pels cogombres l'acosten més a la hilaritat salvatge d'un Sebastià Roig que no pas a l'hieratisme noucentista o a la generació de postguerra. Al seu llibre *Com serà la fi del món*, Pàmies havia demostrat que sabia construir contes en clau humorística a partir d'una idea central inquietant. A *72 illes*, revisitar alguns dels seus llibres preferits és l'excusa que necessita per executar una passejada delirant pels tòtems i tabús de la cultura d'aquest final de segle.

7. En un dels textos inclosos a *72 illes*, Òscar Pàmies descriu una biblioteca de Babel estel·lar: tots els llibres publicats a la Terra viatgen en suport magnètic pel continu espaciotemporal entre meteorits, nebuloses, supernoves i forats de cuc. Si en comptes de trobar aquest prodigi d'exhaustivitat, una patrulla extraterrestre topés amb el llibre que ha fet Òscar Pàmies, de segur que es faria una idea menys precisa de la nostra cultura, però sens dubte passaria una estona impagable.